

L E G E

**privind subprodusele de origine animală și produsele derivate
care nu sunt destinate consumului uman**

nr. 129 din 19.09.2019

Monitorul Oficial nr.315-319/459 din 25.10.2019

* * *

C U P R I N S

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

[Articolul 1.](#) Scopul și obiectul reglementării

[Articolul 2.](#) Domeniul de aplicare

[Articolul 3.](#) Noțiuni de bază

Capitolul II

COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR PUBLICE

[Articolul 4.](#) Competențele Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

[Articolul 5.](#) Competențele Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor

[Articolul 6.](#) Punctul inițial al lanțului de prelucrare și obligațiile

[Articolul 7.](#) Punctul final al lanțului de prelucrare

[Articolul 8.](#) Restricții generale referitoare la sănătatea animală

Capitolul III

CLASIFICAREA

[Articolul 9.](#) Clasificarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate

[Articolul 10.](#) Materiale de categoria 1

[Articolul 11.](#) Materiale de categoria a 2-a

[Articolul 12.](#) Materiale de categoria a 3-a

Capitolul IV

ELIMINAREA ȘI RESTRICȚIILE DE UTILIZARE

A SUBPRODUSELOR DE ORIGINE ANIMALĂ

ȘI A PRODUSELOR DERIVATE

[Articolul 13.](#) Restricții de utilizare

[Articolul 14.](#) Eliminarea și utilizarea materialelor de categoria 1

[Articolul 15.](#) Eliminarea și utilizarea materialelor de categoria a 2-a

[Articolul 16.](#) Eliminarea și utilizarea materialelor de categoria a 3-a

[Articolul 17.](#) Cercetarea și alte scopuri specifice

[Articolul 18.](#) Scopuri furajere specifice

[Articolul 19.](#) Colectarea, transportul și eliminarea

Capitolul V
OBLIGAȚIILE OPERATORILOR

Secțiunea 1
Colectarea, transportul și trasabilitatea

[Articolul 20.](#) Colectarea, identificarea categoriei și transportul

[Articolul 21.](#) Trasabilitatea

Secțiunea a 2-a
Autorizarea

[Articolul 22.](#) Autorizarea unităților sau a instalațiilor

[Articolul 23.](#) Cerințe generale de igienă

[Articolul 24.](#) Manipularea subproduselor de origine animală în cadrul sectorului alimentar

Secțiunea a 3-a
Verificările proprii, analiza riscurilor
și punctele critice de control

[Articolul 25.](#) Verificările proprii

[Articolul 26.](#) Analiza riscurilor și punctele critice de control

[Articolul 27.](#) Ghiduri naționale de bună practică

Capitolul VI
INTRODUCEREA PE PIAȚĂ

Secțiunea 1
Subprodusele de origine animală și produsele derivate pentru hrana
animalelor de fermă, cu excepția animalelor pentru blană

[Articolul 28.](#) Introducerea pe piață

Secțiunea a 2-a
Îngrășămintele organice și amelioratorii de sol

[Articolul 29.](#) Introducerea pe piață și utilizarea

Secțiunea a 3-a
Produsele derivate reglementate prin alte prevederi ale legislației
alimentare și sanitar-veterinare

[Articolul 30.](#) Introducerea pe piață

[Articolul 31.](#) Fabricarea

Secțiunea a 4-a
Alte produse derivate

[Articolul 32.](#) Introducerea pe piață a hranei pentru animalele de companie

[Articolul 33.](#) Introducerea pe piață a altor produse derivate

[Articolul 34.](#) Siguranța aprovizionării

[Articolul 35.](#) Siguranța tratamentului

[Articolul 36.](#) Utilizare finală sigură

Capitolul VII
IMPORTUL, TRANZITUL ȘI EXPORTUL

[Articolul 37.](#) Importul și tranzitul

[Articolul 38.](#) Exportul

Capitolul VIII
CONTROALE OFICIALE

[Articolul 39.](#) Procedura de autorizare

[Articolul 40.](#) Controale oficiale

[Articolul 41.](#) Suspendări/retrageri ale autorizației și interdicții ale operațiunilor

[Articolul 42.](#) Listele operatorilor

Capitolul IX
DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

[Articolul 43.](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară.

Prezenta lege transpune în legislația națională prevederile Regulamentului (CE) nr.1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1774/2002 (Regulament privind subprodusele de origine animală), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 300 din 14 noiembrie 2009.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul și obiectul reglementării

(1) Scopul prezentei legi este consolidarea cadrului juridic și instituțional în domeniul organizării și desfășurării proceselor ce vizează subprodusele de origine animală sau produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman pentru a preveni și a minimiza riscul afectării sănătății publice și a celei animale generat de aceste produse și, în special, pentru a proteja siguranța lanțului alimentar și furajer.

(2) Prezenta lege stabilește norme de sănătate publică și de sănătate animală referitoare la subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman.

Articolul 2. Domeniul de aplicare

(1) Dispozițiile prezentei legi se aplică subproduselor de origine animală și produselor derivate ce nu sunt destinate consumului uman, precum și următoarelor produse care, ca urmare a unei decizii luate de un operator, care este ireversibilă, sunt destinate altor scopuri decât consumului uman:

- a) produsele de origine animală care ar putea fi destinate consumului uman;
- b) materia primă pentru fabricarea produselor de origine animală.

(2) Dispozițiile prezentei legi nu se aplică următoarelor subproduse de origine animală:

- a) corpuri întregi sau părți de animale sălbatice, altele decât vânatul sălbatic, care nu sunt suspectate a fi infectate ori afectate de o boală transmisibilă oamenilor sau animalelor, cu excepția animalelor acvatice debarcate în scop comercial;
- b) corpuri întregi sau părți de vânat sălbatic care nu sunt recuperate după ucidere;
- c) subprodusele de origine animală provenite de la animale sălbatice vâdate și din carnea acestora;

- d) ovulele, embrionii și materialul seminal destinate reproducerii;
- e) laptele crud, colostrul și produsele derivate din acestea, care sunt obținute, păstrate, eliminate sau utilizate în ferma de origine;
- f) învelișul crustaceelor ale căror țesuturi moi și carne au fost înlăturate;
- g) deșeurile de catering, exceptând situațiile în care acestea:
  - provin din mijloace de transport care operează la nivel internațional;
  - sunt destinate hranei pentru animale;
  - sunt destinate procesării prin sterilizare sub presiune, procesării ori transformării în biogaz sau obținerii compostului;
- h) materialele de pe navele de pescuit care respectă cerințele de igienă, care au rezultat în cursul operațiunilor de pescuit ale acestora și sunt eliminate în mare, cu excepția materialelor rezultate din eviscerarea la bordul navelor a peștilor cu semne de boli, inclusiv paraziți, transmisibile oamenilor;
- i) hrana neprelucrată pentru animalele de companie din magazinele de vânzare cu amănuntul în care tranșarea și depozitarea au loc numai în vederea vânzării directe, la fața locului, către consumator;
- j) hrana neprelucrată pentru animalele de companie provenită de la animalele sacrificate în exploatații pentru consumul casnic privat;
- k) excrementele și urina, altele decât gunoiul de grajd și guano nemineralizat.

Articolul 3. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale se definesc astfel:

amelioratori de sol – materialele de origine animală folosite pentru a menține sau îmbunătăți nutriția plantelor, precum și proprietățile fizice, chimice și activitatea biologică a solurilor, fie separat, fie împreună; aceștia pot include gunoi de grajd, conținut din tractul digestiv, compost și resturi de digestie;

coincinerare – recuperarea sau eliminarea subproduselor de origine animală ori a produselor derivate, dacă acestea sunt deșeuri, într-o instalație de coincinerare;

combustie – proces de oxidare sau ardere, în vederea utilizării valorii energetice, a subproduselor de origine animală sau a produselor derivate dacă acestea nu sunt deșeuri;

deșeuri de catering – orice deșeuri alimentare, inclusiv uleiurile de gătit uzate, provenite din restaurante, unități de catering, bucătării centrale și bucătării casnice;

gunoi de grajd – excremente și/sau urină provenite de la animalele de fermă, altele decât peștii de crescătorie, cu sau fără așternut;

hrană pentru animale – orice substanță sau produs, inclusiv aditivii, indiferent dacă sunt prelucrate, parțial prelucrate sau neprelucrate, destinate hrănirii pe cale orală a animalelor;

incinerare – eliminarea subproduselor de origine animală sau a produselor derivate ca deșeuri într-o instalație de incinerare;

introducere pe piață – furnizarea contra cost ori gratuită a subproduselor de origine animală sau a produselor derivate, care au fost clasificate, depozitate și prelucrate în vederea furnizării;

materiale cu riscuri specificate – următoarele țesuturi sunt desemnate ca materiale cu riscuri specificate: capul (exceptând limba), inclusiv creierul, ochii, ganglionul trigeminal, amigdalele, timusul, splina și măduva spinării de la bovinele cu vârsta de peste 6 luni și intestinele de la duoden până la rect de la bovinele de orice vârstă; coloana vertebrală (exceptând vertebrele caudale), apofizele spinoase și transversale ale vertebrelor cervicale, toracice și lombare, precum și creasta sacrală mediană și aripile sacrumului, dar incluzând ganglionii rădăcinii dorsale proveniți de la animalele cu vârsta de peste 30 de luni; craniul, inclusiv creierul și ochii, amigdalele, măduva spinării de la ovinele și caprinele cu vârsta de peste 12 luni sau care au un incisiv permanent erupt prin gingie, precum și splina de la toate ovinele și caprinele care provin de la animale de origine;

nămoluri rezultate în urma centrifugării sau separării – materialul colectat ca subprodus în urma purificării laptelui crud și a separării laptelui degresat și a smântânii de la laptele crud;

operator – orice persoană fizică sau juridică care are un subprodus de origine animală sau un produs derivat sub controlul său direct, inclusiv transportatorii, comercianții și utilizatorii;

produse derivate – produsele obținute în urma unuia sau mai multor tratamente, transformări sau

etape de prelucrare a subproduselor de origine animală;

produse de origine animală – produsele alimentare de origine animală, inclusiv mierea și sângele, moluștele bivalve, echinodermele, tunicatele și gasteropodele marine vii, destinate consumului uman, precum și celelalte animale destinate preparării pentru a fi furnizate vii consumatorului final;

rampă de gunoi autorizată – rampă de gunoi pentru care a fost eliberată o autorizație în conformitate cu prevederile [Legii nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară;

subproduse de origine animală – corpuri întregi sau părți din corpuri de animale, produsele de origine animală sau alte produse obținute de la animale, care nu sunt destinate consumului uman, incluzând ovulele, embrionii și materialul seminal;

sterilizarea sub presiune – prelucrarea subproduselor de origine animală, după reducerea la particule cu mărimea maximă de 50 mm, la o temperatură mai mare de 133°C timp de cel puțin 20 de minute fără întreruperi, la o presiune absolută de cel puțin 3 bari;

utilizator – orice persoană fizică sau juridică care utilizează subproduse de origine animală și produse derivate în scopuri furajere specifice, în scop de cercetare sau în alte scopuri specifice;

unitate sau instalație – orice loc, altul decât navele de pescuit, în care se desfășoară o operațiune ce implică manipularea subproduselor de origine animală sau a produselor derivate.

Capitolul II

COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR PUBLICE

Articolul 4. Competențele Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare elaborează, iar Guvernul aprobă, următoarele măsuri de punere în aplicare a prezentei legi:

a) măsurile necesare pentru crearea unui sistem ce asigură că subprodusele de origine animală sunt colectate, identificate și transportate fără întârzieri nejustificate, de asemenea sunt tratate, utilizate sau eliminate, în conformitate cu prezenta lege;

b) măsurile de subvenționare pentru colectarea și eliminarea subproduselor de origine animală;

c) metodele de prelucrare pentru subprodusele de origine animală, altele decât sterilizarea prin presiune, în special în ceea ce privește parametrii ce trebuie aplicați acestor metode, și anume timpul, temperatura, presiunea și dimensiunea particulelor;

d) parametrii pentru transformarea subproduselor de origine animală, inclusiv a deșeurilor de catering, în biogaz sau compost;

e) condițiile de incinerare și coincinerare a subproduselor de origine animală și a produselor derivate și condițiile de combustie a acestor produse;

f) condițiile de producere și manipulare a subproduselor de origine animală menționate la art.12 lit.b);

g) normele de aplicare a marcajului permanent al subproduselor de origine animală;

h) normele de aplicare pe sol a anumitor subproduse de origine animală, îngrășăminte organice și amelioratori de sol;

i) cerințele de utilizare a anumitor subproduse de origine animală pentru hrana animalelor de fermă;

j) nivelul de risc considerat inacceptabil pentru sănătatea publică sau cea animală în ceea ce privește anumite materiale, așa cum este menționat la art.16 alin.(1) lit.d);

k) cerințele de igienă aplicabile tuturor tipurilor de manipulare a subproduselor de origine animală și a produselor derivate, incluzând măsuri de modificare a cerințelor de igienă pentru unitățile sau instalațiile menționate la art.23 alin.(1);

l) probele ce trebuie prezentate de către operator pentru validarea tratamentului, transformării și procesării subproduselor de origine animală sau a produselor derivate cu scopul de a preveni riscurile legate de sănătatea publică și cea animală;

m) condițiile ce țin de prevenirea contaminării încrucișate în cazul în care subprodusele de origine animală sunt depozitate, tratate sau prelucrate într-o secțiune a unității sau a instalației prevăzută în acest scop, menționată la art.24;

n) modelele de certificate sanitar-veterinare ce urmează să însoțească transporturile, în care poate fi indicat că subprodusele de origine animală sau produsele derivate în cauză au fost colectate sau fabricate în conformitate cu normele prezentei legi;

o) cerințele înaintate față de subprodusele de origine animală și produsele derivate în vederea prevenirii și minimizării riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală rezultate din aceste produse și, în special, în vederea protejării siguranței lanțului alimentar și furajer;

p) condițiile de prelucrare a subproduselor de origine animală sau a produselor derivate în unitățile sau instalațiile din alte țări. Acestea pot să includă modalități de control al unor astfel de unități sau instalații de către autoritatea competentă a țării de origine și pot exclude de la autorizare unele tipuri de unități sau instalații care manipulează subproduse de origine animală sau produse derivate în conformitate cu art.37 alin.(5);

q) condițiile privind siguranța aprovizionării și a mișcării materialelor ce urmează a fi folosite în condiții care exclud riscuri pentru sănătatea publică și cea animală;

r) cerințele de testare aplicabile produsului finit;

s) condițiile privind folosirea sigură a produselor derivate ce prezintă riscuri pentru sănătatea publică și cea animală;

t) condițiile de hrănire a animalelor pentru blană cu proteine animale prelucrate ce provin din cadavre sau părți de cadavre ale altor animale din aceeași specie;

u) condițiile de hrănire a animalelor de fermă cu iarbă provenită de pe un teren tratat cu îngrășăminte organice sau amelioratori de sol, în special modificarea perioadei de așteptare menționate la art.13 alin.(1) lit.c);

v) restricțiile legate de sănătatea publică sau cea animală aplicabile materialelor importate de categoria a 3-a sau produselor derivate din acestea;

w) cerințele privind identificarea, etichetarea și separarea diferitor categorii de subproduse de origine animală în timpul transportului;

x) condițiile de prevenire a riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală care apar în timpul colectării sau transportului subproduselor de origine animală, inclusiv condițiile de transport în siguranță al acestor produse în ceea ce privește containerele, vehiculele și materialul de ambalaj.

[Art.4 modificat prin [Legea nr.156 din 09.06.2022](#), în vigoare 01.07.2022]

Articolul 5. Competențele Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare – *autoritate competentă*) are următoarele competențe:

a) monitorizează și verifică îndeplinirea de către operatori a cerințelor stabilite de prezenta lege pe parcursul întregului lanț de prelucrare al subproduselor de origine animală și produselor derivate, așa cum este menționat la art.6 alin.(2) din prezenta lege, printr-un sistem de controale desfășurate în conformitate cu [Legea nr.50/2013](#) cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;

b) autorizează entitățile care operează în lanțul de prelucrare al subproduselor de origine animală;

c) efectuează controlul entităților care operează în lanțul de prelucrare al subproduselor de origine animală ce nu sunt destinate consumului uman, în conformitate cu procedurile și listele de verificare aprobate de către Guvern;

d) stabilește, împreună cu autoritățile administrației publice locale, locurile de înhumare a animalelor în cazul izbucnirii unor focare de boli contagioase la animale, de asemenea stabilește, înregistrează și controlează gropile de înhumare până la intrarea în funcțiune a instalației de incinerare.

Articolul 6. Punctul inițial al lanțului de prelucrare și obligațiile

(1) Din momentul în care operatorii generează subproduse de origine animală sau produse derivate ce intră în domeniul de aplicare al prezentei legi, aceștia le identifică și se asigură că sunt manevrate în conformitate cu prezenta lege (punctul inițial).

(2) Operatorii se asigură că, în toate etapele de colectare, transport, manipulare, tratare, transformare, prelucrare, depozitare, introducere pe piață, distribuire, utilizare și eliminare din cadrul activităților economice aflate sub controlul lor, subprodusele de origine animală și produsele derivate corespund cerințelor stabilite de prezenta lege.

Articolul 7. Punctul final al lanțului de prelucrare

(1) Se consideră că produsele derivate menționate la art.30, care au ajuns în etapa de prelucrare, au ajuns în punctul final al lanțului de prelucrare, moment din care nu mai fac obiectul prezentei legi.

Aceste produse derivate pot fi ulterior introduse pe piață fără restricții în temeiul prezentei legi și nu mai fac obiectul controalelor oficiale desfășurate în conformitate cu aceasta.

(2) Punctul final al lanțului de prelucrare poate fi modificat de către autoritatea competentă:

- a) pentru produsele menționate la art.30 lit.a)–d), în caz de risc pentru sănătatea animală;
- b) pentru produsele menționate la art.30 lit.e) și f), în caz de risc pentru sănătatea publică sau pentru cea animală.

(3) În cazul produselor derivate menționate la art.32 și 33, care nu mai prezintă riscuri pentru sănătatea publică sau cea animală, autoritatea competentă stabilește punctul final al lanțului de prelucrare, după care produsele respective nu mai fac obiectul cerințelor impuse de prezenta lege.

(4) Aceste produse derivate pot fi ulterior introduse pe piață fără restricții în temeiul prezentei legi și nu mai fac obiectul controalelor în conformitate cu aceasta.

(5) În cazul în care produsele derivate menționate la art.30 și 33 prezintă un risc major pentru sănătatea publică, sănătatea animală sau mediul înconjurător, se aplică măsurile de urgență prevăzute de legislația alimentară.

Articolul 8. Restricții generale referitoare la sănătatea animală

(1) Subprodusele de origine animală și produsele derivate provenite de la specii sensibile nu se expediază din exploatații, unități, instalații sau zone ce fac obiectul unor restricții din cauza prezenței unei boli transmisibile menționate în Manualul de teste de diagnosticare și vaccinuri pentru animalele terestre și Codul de sănătate a animalelor acvatice ale Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor.

(2) Prevederile alin.(1) nu se aplică în cazul în care subprodusele de origine animală și produsele derivate sunt expediate în condiții elaborate pentru a preveni răspândirea de boli transmisibile la oameni și la animale.

Capitolul III CLASIFICAREA

Articolul 9. Clasificarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate

(1) Subprodusele de origine animală sunt clasificate în categorii specifice, care reflectă nivelul de risc pentru sănătatea publică și cea animală reprezentat de aceste subproduse de origine animală, în conformitate cu listele stabilite la art.10, 11 și 12.

(2) Produsele derivate sunt supuse normelor referitoare la categoria specifică de subproduse de origine animală din care au fost derivate, cu excepția cazului în care în prezenta lege se specifică altfel.

Articolul 10. Materiale de categoria 1

Materialele de categoria 1 cuprind următoarele subproduse de origine animală:

a) corpuri întregi și toate părțile corpului, inclusiv piei, aparținând următoarelor animale:

1. animalele suspectate de infectare cu encefalopatie spongiformă transmisibilă sau în cazul cărora s-a confirmat oficial prezența unei astfel de infecții;
2. animalele ucise în cadrul măsurilor de eradicare a encefalopatiei spongiforme transmisibile;
3. alte animale decât animalele de fermă și animalele sălbatice, în special animalele de companie, animalele din grădinile zoologice și animalele de circ;
4. animalele folosite în una sau mai multe proceduri menționate în [Legea nr.211/2017](#) privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, în cazul în care

autoritatea competentă decide că animalele respective sau orice parte a corpului acestora prezintă un risc posibil de a provoca probleme grave de sănătate oamenilor ori altor animale ca urmare a procedurii sau procedurilor respective;

5. animalele sălbatice, în cazul în care sunt suspectate ca fiind infectate cu o boală transmisibilă oamenilor sau animalelor;

b) următoarele materiale:

1. materiale cu riscuri specificate;

2. corpuri întregi sau părți din animale moarte ce conțin materiale cu riscuri specificate în momentul eliminării;

c) subprodusele de origine animală provenite de la animale ce au fost supuse unui tratament ilegal, utilizând substanțe ori produse neautorizate sau substanțe ori produse autorizate conform [Legii nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară în alte scopuri și condiții decât cele prevăzute în instrucțiunile de utilizare a substanței respective;

d) subprodusele de origine animală ce conțin reziduuri de alte substanțe și contaminanți de mediu, dacă reziduurile sau contaminanții de mediu depășesc nivelul permis stabilit de către Guvern;

e) subprodusele de origine animală colectate în timpul tratării apelor reziduale, obținute de la:

1. unitățile sau instalațiile care procesează materiale de categoria 1;

2. alte unități sau instalații în care sunt înlăturate materialele cu riscuri specificate;

f) deșeurile de catering provenite din mijloacele de transport folosite la nivel internațional;

g) amestecurile din materiale de categoria 1 fie cu materiale de categoria a 2-a, fie cu materiale de categoria a 3-a, fie cu ambele.

Articolul 11. Materiale de categoria a 2-a

Materialele de categoria a 2-a cuprind următoarele subproduse de origine animală:

a) gunoiul de grajd, guano nemineralizat și conținutul tubului digestiv;

b) subprodusele de origine animală colectate în timpul tratării apelor reziduale, obținute de la:

1. unități sau instalații care procesează materiale de categoria a 2-a;

2. abatoare, altele decât cele care fac obiectul art.10 lit.e);

c) subprodusele de origine animală ce conțin reziduuri de substanțe autorizate conform [Legii nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară sau contaminanții care depășesc nivelurile permise, stabilite de către Guvern;

d) produsele de origine animală care au fost declarate improprii consumului uman din cauza prezenței corpurilor străine în aceste produse;

e) produsele de origine animală, altele decât materialele de categoria 1 și a 2-a, care sunt importate sau introduse dintr-un alt stat și nu respectă reglementările aprobate de Guvern în ceea ce privește importul sau introducerea acestora în Republica Moldova;

f) animalele și părți de animale, altele decât cele menționate la art.10 sau art.12:

1. animalele care au murit altfel decât prin sacrificare sau ucidere în vederea consumului uman, inclusiv animalele ucise din motive de combatere a bolii;

2. feteșii;

3. ovulele, embrionii și materialul seminal care nu sunt destinate reproducerii;

4. păsările moarte în ou;

g) amestecurile din material de categoria a 2-a cu material de categoria a 3-a;

h) subprodusele de origine animală, altele decât materialele de categoria 1 sau materialele de categoria a 3-a.

Articolul 12. Materiale de categoria a 3-a

Materialele de categoria a 3-a cuprind următoarele subproduse de origine animală:

a) carcasele și părțile următoare care provin de la animale ce au fost sacrificate într-un abator și au fost considerate potrivite pentru a fi sacrificate în vederea consumului uman în urma unei inspecții ante-mortem sau corpurile și părțile următoare care provin de la vânatul ucis în vederea consumului uman:

1. carcasele sau cadavrele și părțile de animale care sunt respinse ca fiind nepotrivite pentru consumul uman, dar care nu au prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor;

2. capetele de păsări;

3. pieile, inclusiv bucăți și așchii ale acestora, coarnele și picioarele, inclusiv falangele și oasele carpiene și metacarpene, oasele tarsiene și metatarsiene ale:

– animalelor, altele decât rumegătoare, care necesită testare în vederea depistării infecției cu encefalopatie spongiformă transmisibilă;

– rumegătoarelor care au fost testate cu rezultate negative;

4. părul de porc;

5. penele;

b) subprodusele de origine animală provenite de la păsări și lagomorfe sacrificate la fermă, care nu prezintă semne de boală transmisibilă oamenilor sau animalelor;

c) sângele de la animale care nu au prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor prin intermediul sângelui obținut de la următoarele animale care au fost sacrificate într-un abator după ce au fost considerate potrivite pentru a fi sacrificate în vederea consumului uman în urma unei inspecții ante-mortem:

1. animalele, altele decât rumegătoare, care necesită testare în vederea depistării infecției cu encefalopatie spongiformă transmisibilă;

2. rumegătoarelor care au fost testate cu rezultate negative;

d) subprodusele de origine animală provenite din fabricarea produselor destinate consumului uman, inclusiv oasele degresate, jumările și nămoluri rezultate în urma centrifugării sau separării din prelucrarea laptelui;

e) produsele de origine animală sau alimentele ce conțin produse de origine animală, care nu mai sunt destinate consumului uman din motive comerciale sau din cauza unor probleme de fabricație ori defecte de ambalare, ori a altor defecte din care nu poate apărea niciun risc pentru sănătatea publică sau cea animală;

f) hrana pentru animalele de companie sau furajele de origine animală, sau alimentele ce conțin subproduse de origine animală ori produse derivate, care nu mai sunt destinate hranei animalelor din motive comerciale sau din cauza unor probleme de fabricație ori defecte de ambalare, ori a altor defecte din care nu poate apărea niciun risc pentru sănătatea publică sau cea animală;

g) sângele, placenta, lâna, penele, părul, coarnele, tăieturile de copite și laptele crud provenite de la animale vii care nu au prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor prin intermediul produsului în cauză;

h) animalele acvatice și părți ale acestor animale, cu excepția mamiferelor marine, care nu au prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor;

i) subprodusele de origine animală din animale acvatice, care provin din unități sau instalații de fabricare a produselor pentru consumul uman;

j) următoarele materiale provenite de la animale care nu au prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor prin intermediul materialului în cauză:

1. cochilii ale crustaceelor cu țesuturi moi sau carne;

2. materialele care provin de la animale terestre:

– subproduse de incubator;

– ouă;

– subproduse din ouă, inclusiv coji de ouă;

3. pui de o zi, uciși din motive comerciale;

k) nevertebratele acvatice și terestre, altele decât speciile patogene pentru oameni sau animale;

l) animalele și părți ale acestora din ordinele zoologice Rodentia și Lagomorpha, cu excepția materialelor de categoria 1 menționate la art.10 lit.a) pct.3, 4 și 5 și a materialelor de categoria a 2-a menționate la art.11 lit.a)–g);

m) pieile, copitele, penele, lâna, coarnele, părul și blana provenite de la animale moarte care nu au

prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor prin intermediul produsului în cauză, altele decât cele menționate la lit.a) din prezentul articol;

n) țesutul adipos de la animale care nu au prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor prin intermediul materialului în cauză și care au fost sacrificate într-un abator și au fost considerate potrivite pentru a fi sacrificate în vederea consumului uman în urma unei inspecții ante-mortem;

o) deșeurile de catering, altele decât cele menționate la art.10 lit.f);

p) carcase și părți de animale sacrificate sau, în cazul vânatului, cadavre sau părți de animale ucise și care sunt adecvate consumului uman în conformitate cu legislația națională, dar nu sunt destinate consumului uman din motive comerciale.

Capitolul IV

ELIMINAREA ȘI RESTRICȚIILE DE UTILIZARE A SUBPRODUSELOR DE ORIGINE ANIMALĂ ȘI A PRODUSELOR DERIVATE

Articolul 13. Restricții de utilizare

(1) Se interzice folosirea subproduselor de origine animală și a produselor derivate în următoarele scopuri:

a) hrănirea animalelor terestre ale unei specii date, cu excepția animalelor pentru blană, cu proteine animale prelucrate ce provin din cadavre sau părți de cadavre ale altor animale din aceeași specie;

b) hrănirea animalelor de fermă, cu excepția animalelor pentru blană, cu deșeuri de catering sau cu materii prime pentru furaje ce conțin deșeuri de catering sau care provin din astfel de deșeuri;

c) hrănirea animalelor de fermă cu iarbă, fie direct prin păscut, fie prin hrănirea cu iarbă tăiată, provenită de pe un teren tratat cu îngrășăminte organice sau amelioratori de sol, alții decât gunoiul de grajd, cu excepția cazului în care tăierea ierburilor sau păscutul are loc după expirarea unei perioade de așteptare care asigură un control suficient al riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală și care este de cel puțin 21 de zile;

d) hrănirea peștilor de fermă cu proteine animale prelucrate ce provin din cadavre sau părți de cadavre ale altor pești de crescătorie din aceeași specie.

(2) Se stabilesc măsuri privind:

a) verificările și controalele ce urmează a fi efectuate pentru a asigura aplicarea interdicțiilor menționate la alin.(1), inclusiv metodele de detectare și testele ce urmează a fi folosite pentru verificarea prezenței materialelor provenite de la anumite specii, precum și pragurile privind cantitățile nesemnificative de proteine animale prelucrate menționate la alin.(1) lit.a) și d), generate de contaminarea accidentală și inevitabilă din punct de vedere tehnic;

b) condițiile de hrănire a animalelor pentru blană cu proteine animale prelucrate care provin din cadavre sau părți de cadavre ale altor animale din aceeași specie;

c) condițiile pentru hrănirea animalelor de fermă cu iarbă provenită de pe un teren tratat cu îngrășăminte organice sau amelioratori de sol, în special o modificare a perioadei de așteptare menționate la alin.(1) lit.c).

Articolul 14. Eliminarea și utilizarea materialelor de categoria 1

Materialele de categoria 1 sunt:

a) eliminate ca deșeuri prin incinerare:

1. în mod direct, fără prelucrare prealabilă;

2. în urma prelucrării prin sterilizare sub presiune, cu marcarea permanentă a materialului rezultat;

b) eliminate sau recuperate prin coincinerare, dacă materialul de categoria 1 reprezintă deșeuri:

1. în mod direct, fără prelucrare prealabilă;

2. în urma prelucrării prin sterilizare sub presiune, cu marcarea permanentă a materialului rezultat;

c) eliminate în urma prelucrării prin sterilizare sub presiune, cu marcarea permanentă a materialului rezultat și îngroparea lui într-o rampă de gunoi autorizată, în conformitate cu prevederile art.18 și 25 din [Legea nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară, în cazul materialelor de categoria 1, altele decât materialele menționate la art.10 lit.a) pct.1 și 2;

d) eliminate prin îngropare într-o rampă de gunoi autorizată, în conformitate cu [Legea nr.209/2016](#) privind deșeurile, în cazul materialelor de categoria 1 menționate la art.10 lit.f);

e) utilizate în calitate de combustibil pentru combustie, cu sau fără prelucrare prealabilă;

f) utilizate pentru fabricarea produselor derivate menționate la art.30, 31 și 33 și introduse pe piață în conformitate cu articolele respective.

Articolul 15. Eliminarea și utilizarea materialelor de categoria a 2-a

Materialele de categoria a 2-a sunt:

a) eliminate ca deșeuri prin incinerare:

1. în mod direct, fără prelucrare prealabilă;

2. în urma prelucrării prin sterilizare sub presiune, cu marcarea permanentă a materialului rezultat;

b) eliminate sau recuperate prin co-incinerare, dacă materialele de categoria a 2-a reprezintă deșeuri:

1. în mod direct, fără prelucrare prealabilă;

2. în urma prelucrării prin sterilizare sub presiune, cu marcarea permanentă a materialului rezultat;

c) eliminate într-o rampă de gunoi autorizată, în urma prelucrării prin sterilizare sub presiune, cu marcarea permanentă a materialului rezultat;

d) utilizate pentru fabricarea îngrășămintelor organice sau a amelioratorilor de sol care urmează a fi introduși pe piață în conformitate cu art.29, în urma prelucrării prin sterilizare sub presiune, după caz, și cu marcarea permanentă a materialului rezultat;

e) transformate în compost sau biogaz:

1. în urma prelucrării prin sterilizare sub presiune, cu marcarea permanentă a materialului rezultat;

2. în urma prelucrării sau fără o prelucrare prealabilă, în cazul gunoiului de grajd, al tubului digestiv și al conținutului acestuia, al laptelui, al produselor lactate, al colostrului, al ouălor și al produselor din ouă, despre care autoritatea competentă nu consideră că prezintă un risc de răspândire a oricăror boli transmisibile grave;

f) aplicate pe soluri fără prelucrare, în cazul gunoiului de grajd, al conținutului tubului digestiv separat de tubul digestiv, al laptelui, al produselor lactate și al colostrului, despre care autoritatea competentă nu consideră că prezintă un risc de răspândire a oricăror boli transmisibile grave;

g) însilozate, transformate în compost sau în biogaz, în cazul materialelor provenite de la animale acvatice;

h) utilizate în calitate de combustibil pentru combustie, cu sau fără prelucrare prealabilă;

i) utilizate pentru fabricarea produselor derivate menționate la art.30, 31 și 33 și introduse pe piață în conformitate cu articolele respective.

Articolul 16. Eliminarea și utilizarea materialelor de categoria a 3-a

(1) Materialele de categoria a 3-a sunt:

a) eliminate ca deșeuri prin incinerare, cu sau fără prelucrare prealabilă;

b) eliminate sau recuperate prin co-incinerare, cu sau fără prelucrare prealabilă, dacă materialul de categoria a 3-a reprezintă deșeuri;

c) eliminate într-o rampă de gunoi autorizată, în urma prelucrării;

d) prelucrate, cu excepția cazului în care materialul de categoria a 3-a s-a schimbat prin descompunere ori deteriorare astfel încât, prin produsul rezultat, să prezinte un risc inacceptabil pentru sănătatea publică sau cea animală, și utilizate:

1. pentru fabricarea furajelor pentru animalele de fermă, altele decât animalele pentru blană, care urmează a fi introduse pe piață în conformitate cu art.28, cu excepția materialelor menționate la art.12 lit.m), n) și o);

2. pentru fabricarea furajelor pentru animalele pentru blană, care urmează a fi introduse pe piață în conformitate cu art.33;

3. pentru fabricarea hranei pentru animalele de companie, care urmează a fi introdusă pe piață în conformitate cu art.32;

4. pentru fabricarea îngrășămintelor organice sau a amelioratorilor de sol, care se introduc pe piață în conformitate cu art.29;

e) utilizate pentru fabricarea hranei neprelucrate pentru animalele de companie, care urmează a fi introdusă pe piață în conformitate cu art.32;

f) transformate în compost sau biogaz;

g) însilozate, transformate în compost sau în biogaz, în cazul materialelor provenite de la animalele acvatice;

h) utilizate în condițiile stabilite de către autoritatea competentă, care să prevină riscurile pentru sănătatea publică și cea animală, în cazul cochiliilor de crustacee, altele decât cele menționate la art.2 alin.(2) lit.f), și al cojilor de ouă;

i) utilizate în calitate de combustibil pentru combustie, cu sau fără prelucrare prealabilă;

j) utilizate pentru fabricarea produselor derivate menționate la art.30, 31 și 33 și introduse pe piață în conformitate cu articolele respective;

k) prelucrate prin sterilizare sub presiune sau transformate în compost ori biogaz, în cazul deșeurilor de catering menționate la art.12 lit.o);

l) aplicate pe soluri fără prelucrare, în cazul laptelui crud, al colostrului și al produselor derivate din acestea, despre care autoritatea competentă consideră că nu prezintă un risc de boală transmisibilă oamenilor sau animalelor prin intermediul produselor menționate.

(2) Prin derogare de la art.14, 15 și 16, subprodusele de origine animală pot fi:

a) utilizate pentru cercetare sau în alte scopuri specifice în conformitate cu art.17;

b) utilizate pentru hrana specială în conformitate cu art.18, în cazul subproduselor de origine animală menționate la articolul respectiv;

c) eliminate în conformitate cu prevederile art.19, în cazul subproduselor de origine animală;

d) utilizate pentru pregătirea și aplicarea pe sol a preparatelor biodinamice, admise de către Guvern, sub supravegherea autorității competente, în cazul materialelor de categoriile a 2-a și a 3-a;

e) utilizate ca hrană pentru animalele de companie, sub supravegherea autorității competente, în cazul materialelor de categoria a 3-a;

f) eliminate în cadrul fermelor, sub supravegherea autorității competente, în cazul subproduselor de origine animală care apar în cursul intervențiilor chirurgicale asupra animalelor vii sau în timpul nașterii animalelor în fermele respective, cu excepția materialelor de categoria 1.

Articolul 17. Cercetarea și alte scopuri specifice

(1) Prin derogare de la art.14, 15 și 16, autoritatea competentă autorizează utilizarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate pentru expoziții, activități artistice și în scopuri de diagnosticare, educaționale sau de cercetare în condiții care să asigure controlul riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală.

(2) Aceste condiții includ:

a) interdicția oricărei utilizări ulterioare a subproduselor de origine animală sau a produselor derivate în alte scopuri;

b) obligația de a elimina subprodusele de origine animală sau produsele derivate în condiții de siguranță la locul de origine al acestora, dacă este cazul.

Articolul 18. Scopuri furajere specifice

(1) Prin derogare de la art.15 și 16, autoritatea competentă autorizează, în condiții care asigură controlul riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală, colectarea și utilizarea materialelor de categoria a 2-a, cu condiția ca acestea să provină de la animale ce nu au fost sacrificate sau nu au murit din cauza apariției ori a suspiciunii privind apariția unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor, și a

materialelor de categoria a 3-a pentru hrana:

- a) animalelor din grădinile zoologice;
- b) animalelor de circ;
- c) reptilelor și a păsărilor de pradă, altele decât cele din grădinile zoologice sau animalele de circ;
- d) animalelor pentru blană;
- e) animalelor sălbatice;
- f) câinilor din crescătorii;
- g) câinilor și pisicilor din adăposturi;
- h) larvelor și viermilor pentru momeală de pescuit.

(2) Prin derogare de la art.14 și în conformitate cu condițiile stabilite la alin.(3) din prezentul articol, autoritatea competentă autorizează:

a) hrănirea animalelor din grădinile zoologice cu materiale de categoria 1 menționate la art.10 lit.b) pct.2 și cu materiale derivate din animalele din grădinile zoologice destinate hrănirii;

b) hrănirea speciilor de păsări necrofage pe cale de dispariție sau protejate, precum și a altor specii care trăiesc în habitatul natural, cu materiale de categoria 1 menționate la art.10 lit.b) pct.2, în scopul promovării biodiversității.

(3) Pentru punerea în aplicare a prezentului articol, Guvernul stabilește măsuri cu privire la:

a) condițiile în care colectarea și utilizarea, așa cum este menționat la alin.(1) din prezentul articol, pot fi efectuate în ceea ce privește circulația, depozitarea și utilizarea materialelor de categoriile a 2-a și a 3-a pentru hrănire, incluzând cazul riscurilor nou-apărute;

b) condițiile în care, în anumite cazuri, prin derogare de la obligația stabilită la art.20 alin.(1), hrănirea cu materiale de categoria 1, așa cum este menționat la alin.(2) din prezentul articol, poate fi efectuată incluzând:

1. speciile de păsări necrofage, pe cale de dispariție sau protejate, precum și alte specii din anumite țări, cărora materialele respective le pot fi oferite drept hrană;

2. măsurile de prevenire a riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală.

Articolul 19. Colectarea, transportul și eliminarea

Prin derogare de la art.14, 15, 16 și 20, autoritatea competentă permite eliminarea:

a) prin îngropare a animalelor de companie și a ecvideelor moarte;

b) prin incinerare ori îngropare la fața locului sau prin alte mijloace, sub supraveghere oficială, prin care se previne transmiterea de riscuri pentru sănătatea publică și cea animală, a materialelor de categoria 1 menționate la art.10 lit.a) pct.5 și lit.b), precum și a materialelor de categoriile a 2-a și a 3-a;

c) prin incinerare ori îngropare la fața locului sau prin alte mijloace, sub supraveghere oficială, prin care se previne transmiterea de riscuri pentru sănătatea publică și cea animală, a materialelor de categoria 1 menționate la art.10 lit.b) pct.2, a materialelor de categoriile a 2-a și a 3-a în zone în care accesul este practic imposibil sau în care accesul ar putea fi posibil doar în anumite condiții care, din rațiuni geografice ori climatice sau din cauza unui dezastru natural, ar prezenta riscuri pentru sănătatea și siguranța personalului care realizează colectarea, sau în condiții în care accesul ar necesita folosirea unor mijloace disproportionat de colectare;

d) prin alte mijloace decât incinerarea sau îngroparea la fața locului, sub supraveghere oficială, a materialelor de categoriile a 2-a și a 3-a care nu prezintă riscuri pentru sănătatea publică și cea animală, în cazul în care volumul materialelor nu depășește un anumit volum pe săptămână, volumul respectiv fiind determinat în funcție de natura activităților realizate și speciile de origine ale subproduselor de origine animală respective;

e) prin incinerare sau îngropare la fața locului, în condiții prin care să se prevină transmiterea de riscuri pentru sănătatea publică și cea animală, a subproduselor de origine animală altele decât materialele de categoria 1 menționate la art.10 lit.a) pct.1, în cazul unei epidemii care implică o boală cu declarare obligatorie, dacă transportul până la cea mai apropiată instalație autorizată pentru procesarea sau eliminarea subproduselor de origine animală ar spori pericolul propagării de riscuri pentru sănătate sau ar însemna că, în cazul unei epidemii semnificative care implică o boală epizootică, capacitățile de

eliminarea a unor astfel de instalații ar fi depășite;

f) prin incinerare sau îngropare la fața locului, în condiții prin care să se prevină transmiterea de riscuri pentru sănătatea publică și cea animală, a albinelor și a subproduselor apicole.

Capitolul V OBLIGAȚIILE OPERATORILOR

Secțiunea 1

Colectarea, transportul și trasabilitatea

Articolul 20. Colectarea, identificarea categoriei și transportul

(1) Operatorii colectează, identifică și transportă subproduse de origine animală fără întârzieri nejustificate, în condiții care să prevină riscurile pentru sănătatea publică și cea animală.

(2) Operatorii se asigură că subprodusele de origine animală și produsele derivate sunt însoțite în timpul transportului de factura de expediție, de un certificat sanitar-veterinar pentru lotul de produs sau de un certificat sanitar-veterinar la solicitarea operatorului.

(3) Prin derogare de la alin.(2), autoritatea competentă autorizează transportul gunoiului de grajd între două puncte aflate pe teritoriul aceleiași ferme sau între fermele și utilizatorii de gunoi de grajd aflați pe teritoriul țării fără certificat sanitar-veterinar.

(4) Factura de expediție care însoțește în timpul transportului subprodusele de origine animală sau produsele derivate conține cel puțin informații privind originea, destinația și cantitatea acestor produse, precum și o descriere a lor și a marcajului acestora, în cazul în care prezenta lege cere acest marcaj.

(5) Operatorii colectează, transportă și elimină deșeurile de catering de categoria a 3-a în conformitate cu măsurile naționale prevăzute la art.4 din [Legea nr.209/2016](#) privind deșeurile.

Articolul 21. Trasabilitatea

(1) Operatorii care expediază, transportă sau primesc subproduse de origine animală sau produse derivate trebuie să țină un registru al expedierilor sau al certificatelor sanitar-veterinare.

(2) Operatorii menționați la alin.(1) introduc sisteme și proceduri de identificare:

a) a celorlalți operatori cărora le-au fost furnizate subprodusele lor de origine animală sau produsele derivate;

b) a operatorilor de la care aceștia s-au aprovizionat.

Aceste informații trebuie păstrate timp de 5 ani și trebuie să fie prezentate, la cerere, autorității competente.

Secțiunea a 2-a

Autorizarea

Articolul 22. Autorizarea unităților sau a instalațiilor

(1) Autorizarea unităților sau a instalațiilor se efectuează conform art.18 din [Legea nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară.

(2) Operatorii se asigură că unitățile sau instalațiile aflate sub controlul lor sunt autorizate de către autoritatea competentă în cazul în care unitățile sau instalațiile respective efectuează una sau mai multe dintre următoarele activități:

a) prelucrarea subproduselor de origine animală prin sterilizare sub presiune, prin metodele de prelucrare aprobate de către Guvern;

b) eliminarea ca deșeu, prin incinerarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate, exceptând unitățile sau instalațiile care au permisiune de a funcționa în conformitate cu prevederile [Legii nr.209/2016](#) privind deșeurile;

c) eliminarea sau recuperarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate, dacă acestea sunt deșeuri, prin co-incinerare, exceptând unitățile sau instalațiile care au permisiune de a funcționa în conformitate cu prevederile [Legii nr.209/2016](#) privind deșeurile;

d) utilizarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate în calitate de combustibil

pentru combustie;

e) fabricarea hranei pentru animalele de companie;

f) fabricarea îngrășămintelor organice și a amelioratorilor de sol;

g) transformarea subproduselor de origine animală și/sau a produselor derivate în biogaz sau compost;

h) manipularea subproduselor de origine animală după colectarea lor, prin operațiuni precum sortarea, tăierea, răcirea, congelarea, sărarea, înlăturarea pieilor sau a materialelor cu riscuri specificate;

i) depozitarea subproduselor de origine animală;

j) depozitarea produselor derivate destinate a fi:

1. eliminate prin îngropare ori prin incinerare sau recuperate ori eliminate prin co-incinerare;

2. utilizate în calitate de combustibil pentru combustie;

3. utilizate în calitate de hrană, exceptând unitățile sau instalațiile autorizate;

4. utilizate în calitate de îngrășămintă organice și amelioratori de sol, cu excepția depozitării într-un loc în care se realizează aplicarea lor directă.

(3) Autorizarea menționată la alin.(2) specifică dacă unitatea sau instalația este autorizată pentru operațiuni cu subproduse de origine animală și/sau produse derivate din:

a) o anumite categorie dintre cele menționate la art.10, 11 sau 12;

b) mai mult de o categorie dintre cele menționate la art.10, 11 sau 12, indicând dacă astfel de operațiuni sunt efectuate:

1. permanent, în condiții de separare strictă, care să prevină orice risc pentru sănătatea publică și cea animală;

2. temporar, în condiții care să prevină contaminarea, ca răspuns la lipsa de capacitate pentru astfel de produse, rezultată din:

– o epidemie extinsă datorată unei boli epizootice;

– alte circumstanțe extraordinare și neprevăzute.

Articolul 23. Cerințe generale de igienă

(1) Operatorii se asigură că unitățile sau instalațiile aflate sub controlul lor, care efectuează activitățile menționate la art.22 alin.(2) lit.a) și h):

a) sunt construite astfel încât să permită curățarea eficientă și dezinfectarea și că, în caz de necesitate, construcția dușurilor facilitează drenarea lichidelor;

b) dispun de instalații de igienă personală, precum cabine pentru duș cu apă caldă, toalete, vestiare și chiuvete pentru personal;

c) dețin dispozitive adecvate pentru protecția împotriva dăunătorilor, precum insectele, rozătoarele și păsările;

d) mențin instalațiile și echipamentele în stare bună de funcționare și se asigură că aparatele de măsură sunt calibrate periodic;

e) sunt prevăzute cu dispozitive adecvate pentru curățarea și dezinfectarea îmbrăcămintei și încălțămintei de protecție, a containerelor și a vehiculelor, astfel încât să se evite riscul contaminării.

(2) Orice persoană care lucrează în unitatea sau în instalația menționată la alin.(1) poartă îmbrăcăminte și încălțămintă de protecție, care sunt prelucrate și dezinfectate periodic.

(3) Atunci când este cazul, într-o anumită unitate sau instalație:

a) persoanele care lucrează în spațiul contaminat nu intră în zona curată înainte de a-și schimba sau de a-și dezinfecta îmbrăcămintea și încălțămintea de lucru;

b) echipamentele și aparatura nu sunt mutate din zona contaminată în zona curată decât după ce au fost în prealabil curățate și dezinfectate;

c) operatorul stabilește o procedură privind deplasările persoanelor pentru a controla deplasările acestora și a descrie utilizarea corectă a băilor de dezinfectare a încălțămintei și a roților.

(4) În unitățile sau instalațiile care efectuează activitățile menționate la art.22 alin.(2) lit.a):

a) subprodusele de origine animală sunt manipulate astfel încât să se evite riscul contaminării;

b) subprodusele de origine animală sunt prelucrate în cel mai scurt timp posibil. După prelucrare,

produsele derivate sunt manipulate și depozitate astfel încât să se evite riscul contaminării;

c) după caz, în timpul oricărei procesări aplicate subproduselor de origine animală și produselor derivate, fiecare parte din subprodusul de origine animală și din produsele derivate este tratată la o anumită temperatură pentru o perioadă determinată de timp și sunt prevenite riscurile recontaminării;

d) operatorii verifică periodic parametrii aplicabili (în special temperatura, presiunea, timpul, dimensiunea particulelor), atunci când este cazul, prin dispozitive automate;

e) sunt elaborate și fundamentate proceduri de curățare pentru toate secțiunile unităților sau instalațiilor.

Articolul 24. Manipularea subproduselor de origine animală în cadrul sectorului alimentar

(1) Tratamentul, prelucrarea sau depozitarea subproduselor de origine animală în unitățile sau instalațiile autorizate în conformitate cu prevederile [Legii nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară sunt efectuate în condiții care să prevină contaminarea încrucișată și, după caz, într-o secțiune a unității sau instalației prevăzută în acest scop.

(2) Materiile prime pentru producerea gelatinei și a colagenului care nu sunt destinate consumului uman pot fi depozitate, tratate sau prelucrate în unitățile autorizate în conformitate cu prevederile [Legii nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară cu condiția ca transmiterea riscului de boală să fie prevenită prin segregarea acestor materii prime de cele utilizate pentru fabricarea produselor de origine animală.

Secțiunea a 3-a **Verificările proprii, analiza riscurilor** **și punctele critice de control**

Articolul 25. Verificările proprii

Operatorii instituie, pun în aplicare și întrețin verificări proprii în unitățile sau instalațiile aflate sub controlul lor pentru a monitoriza conformitatea cu prezenta lege. Operatorii se asigură că niciun subprodus de origine animală sau produs derivat suspect ori despre care se știe că nu respectă prezenta lege nu părăsește unitatea sau instalația, cu excepția cazului în care este destinat eliminării.

Articolul 26. Analiza riscurilor și punctele critice de control

(1) Operatorii care efectuează una dintre următoarele activități instituie, pun în aplicare și întrețin una sau mai multe proceduri scrise permanente, bazate pe principiile „analiza riscurilor și punctele critice de control” (HACCP), pentru:

a) prelucrarea subproduselor de origine animală și pentru transformarea subproduselor de origine animală în biogaz și compost;

b) manipularea și depozitarea mai multor categorii de subproduse de origine animală sau produse derivate în aceeași unitate sau instalație;

c) fabricarea hranei pentru animalele de companie.

(2) Operatorii menționați la alin.(1) trebuie:

a) să identifice toate riscurile care urmează să fie prevenite, eliminate sau aduse la un nivel acceptabil;

b) să identifice punctele critice la nivelul cărora un control este indispensabil pentru prevenirea ori eliminarea unui risc sau pentru aducerea acestuia la un nivel acceptabil;

c) să stabilească, în punctele critice de control, limitele critice care diferențiază acceptabilitatea de inacceptabilitate, în scopul prevenirii, eliminării sau reducerii riscurilor identificate;

d) să stabilească și să aplice proceduri de supraveghere eficientă a punctelor critice de control;

e) să stabilească acțiunile de corecție care trebuie să fie aplicate atunci când supravegherea indică faptul că un punct critic de control nu este controlat;

f) să stabilească procedurile destinate verificării caracterului complet și eficient al măsurilor descrise la lit.a)–e). Procedurile de verificare se efectuează periodic;

g) să întocmească documente și dosare interne, în funcție de natura și de mărimea întreprinderii,

pentru dovedirea aplicării efective a măsurilor definite la lit.a)–f).

(3) În cazul modificării unui produs, a unui procedeu sau a unei etape de producție, prelucrare, depozitare ori distribuție, operatorii își revizuiesc procedura și îi aduc modificările necesare.

Articolul 27. Ghiduri naționale de bună practică

(1) Autoritatea competentă încurajează elaborarea, răspândirea și utilizarea voluntară a ghidurilor naționale de bună practică, în special pentru aplicarea principiilor HACCP menționate la art.26. Operatorii pot utiliza aceste ghiduri pe bază de voluntariat.

(2) Autoritatea competentă evaluează ghidurile naționale pentru a se asigura că:

a) acestea au fost elaborate în consultare cu reprezentanții părților ale căror interese pot fi afectate substanțial și că au fost difuzate operatorilor pe sectoare;

b) conținutul lor poate fi pus în practică în sectoarele la care ele se referă.

Capitolul VI INTRODUCEREA PE PIAȚĂ

Secțiunea 1

Subprodusele de origine animală și produsele derivate pentru hrana animalelor de fermă, cu excepția animalelor pentru blană

Articolul 28. Introducerea pe piață

(1) Subprodusele de origine animală și produsele derivate destinate pentru hrana animalelor de fermă, cu excepția animalelor pentru blană, pot fi introduse pe piață doar cu condiția:

a) să facă parte sau să provină din materiale de categoria a 3-a, altele decât cele menționate la art.12 lit.m), n) și o);

b) să fi fost colectate sau prelucrate, după caz, respectând condițiile de sterilizare sub presiune sau alte condiții necesare în vederea prevenirii riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală și în conformitate cu măsurile de punere în aplicare a prezentei legi, aprobate de Guvern;

c) să provină din unități sau instalații autorizate în conformitate cu [Legea nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară pentru subprodusul de origine animală sau produsul derivat în cauză.

(2) Guvernul aprobă măsuri de punere în aplicare a prezentului articol privind condițiile de sănătate publică și animală pentru colectarea, prelucrarea și tratarea subproduselor de origine animală nedestinate consumului uman și a produselor derivate menționate la alin.(1) din prezentul articol.

Secțiunea a 2-a

Îngrășămintele organice și amelioratorii de sol

Articolul 29. Introducerea pe piață și utilizarea

(1) Îngrășămintele organice și amelioratorii de sol pot fi introduși pe piață și utilizați în condițiile în care:

a) aceștia provin din materiale de categoriile a 2-a sau a 3-a;

b) aceștia au fost produși respectând condițiile de sterilizare sub presiune sau alte condiții necesare în vederea prevenirii riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală și în conformitate cu măsurile de punere în aplicare a prezentei legi, aprobate de Guvern;

c) aceștia provin din unități sau instalații autorizate în conformitate cu [Legea nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară;

d) în cazul făinii de carne și oase provenite din materiale de categoria a 2-a și al proteinelor animale prelucrate, destinate utilizării în calitate de sau în îngrășămintele organice și amelioratorii de sol, au fost amestecate cu o componentă pentru a exclude utilizarea ulterioară a amestecului pentru scopuri alimentare și au fost marcate atunci când măsurile adoptate în conformitate cu alin.(4) din prezentul articol stabilesc acest lucru.

(2) Resturile de digestie obținute din transformarea în biogaz sau compost pot fi introduse pe piață și utilizate ca îngrășămintele organice sau amelioratori de sol.

(3) Prin derogare de la alin.(1) lit.d) din prezentul articol, amestecarea nu este necesară în cazul materialelor a căror utilizare drept hrană este exclusă datorită compoziției sau ambalajului lor.

(4) Guvernul adoptă măsuri de punere în aplicare a prezentului articol cu privire la:

a) condițiile de sănătate publică și animală pentru producția și utilizarea îngrășămintelor organice și a amelioratorilor de sol;

b) componentele sau substanțele pentru marcajul îngrășămintelor organice sau al amelioratorilor de sol;

c) componentele care trebuie amestecate cu îngrășămintele organice și amelioratori de sol;

d) condițiile suplimentare, cum ar fi metodele ce trebuie folosite pentru marcaj și proporțiile minime ce trebuie respectate pentru prepararea amestecului în vederea excluderii utilizării unor astfel de îngrășămintele sau amelioratori de sol în scopuri alimentare;

e) cazurile în care compoziția sau ambalajul permite materialului să fie scutit de la cerințele de amestecare.

Secțiunea a 3-a

Produsele derivate reglementate prin alte prevederi ale legislației alimentare și sanitar-veterinare

Articolul 30. Introducerea pe piață

Operatorii pot introduce pe piață următoarele produse derivate:

- a) produse cosmetice de uz veterinar;
- b) dispozitive medicale implantabile activ;
- c) dispozitive medicale;
- d) dispozitive medicale pentru diagnostic *in vitro*;
- e) medicamente de uz veterinar;
- f) medicamente.

Articolul 31. Fabricarea

Importul, colectarea și mișcarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate destinate unităților sau instalațiilor de prelucrare a produselor derivate menționate la art.30, de asemenea prelucrarea acestor produse derivate și eliminarea materialelor nefolosite în astfel de unități sau instalații se realizează conform actelor normative ce reglementează produsele derivate menționate la art.30.

Secțiunea a 4-a

Alte produse derivate

Articolul 32. Introducerea pe piață a hranei pentru animalele de companie

Operatorii pot introduce pe piață hrană pentru animalele de companie dacă:

a) produsele provin:

1. din materiale de categoria a 3-a, altele decât cele menționate la art.12 lit.m), n) și o);

2. din materialele de categoria 1 menționate la art.10 lit.c), în cazul hranei importate pentru animalele de companie;

3. din materialele menționate la art.12 lit.a) pct.1 și 2 și lit.p), în cazul hranei neprelucrate pentru animalele de companie;

b) operatorii garantează controlul riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală prin tratarea produselor în condiții de siguranță în conformitate cu art.35, în cazul în care aprovizionarea în condiții de siguranță în conformitate cu art.34 nu garantează un control suficient.

Articolul 33. Introducerea pe piață a altor produse derivate

Operatorii pot introduce pe piață produse derivate, altele decât cele menționate la art.28, 29, 30 și 32, dacă:

a) produsele respective:

1. nu sunt destinate utilizării pentru hrana animalelor de fermă sau pentru aplicarea pe solul din care astfel de animale urmează să fie hrănite;

2. sunt destinate hrănirii animalelor pentru blană;

b) se asigură controlul riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală prin:

1. siguranța aprovizionării în conformitate cu art.34;

2. siguranța tratamentului în conformitate cu art.35, în cazul în care siguranța aprovizionării nu asigură un control suficient; sau prin

3. verificarea faptului că produsele sunt folosite doar pentru utilizări finale sigure, în cazul în care siguranța tratamentului nu asigură un control suficient.

Articolul 34. Siguranța aprovizionării

(1) Siguranța aprovizionării include folosirea de materiale:

a) de la care nu provine niciun risc inacceptabil pentru sănătatea publică și cea animală;

b) care au fost colectate și transportate de la punctul de colectare până la unitatea sau instalația de fabricare în condiții care exclud riscurile pentru sănătatea publică și cea animală;

c) care au fost importate în Republica Moldova și transportate de la punctul de primă intrare până la unitatea sau instalația de fabricare în condiții care exclud riscurile pentru sănătatea publică și cea animală.

(2) Pentru siguranța aprovizionării, operatorii furnizează documentația pentru cerințele din alin.(1), incluzând, atunci când este cazul, dovezi cu privire la siguranța măsurilor de biosecuritate adoptate pentru a exclude apariția unor riscuri pentru sănătatea publică și cea animală din cauza materiei prime.

(3) Această documentație se păstrează și se prezintă, la cerere, autorității competente.

În cazul menționat la alin.(1) lit.c), transporturile sunt însoțite de un certificat sanitar-veterinar.

Articolul 35. Siguranța tratamentului

Siguranța tratamentului implică supunerea materialelor folosite la un proces de prelucrare care reduce la un nivel acceptabil riscurile pentru sănătatea publică și cea animală ce decurg din materialele folosite sau din alte substanțe rezultate din procesul de prelucrare. Se asigură, în special prin testarea produsului finit, că produsele derivate nu prezintă niciun risc inacceptabil pentru sănătatea publică și cea animală.

Articolul 36. Utilizare finală sigură

Utilizarea finală sigură implică folosirea de produse derivate:

a) în condiții care nu prezintă niciun risc inacceptabil pentru sănătatea publică și cea animală; sau

b) care pot prezenta un risc pentru sănătatea publică și cea animală, în scopuri speciale, cu condiția că folosirea în acest fel este justificată de obiective stabilite în legislația națională, în special pentru protejarea sănătății publice și a celei animale.

Capitolul VII

IMPORTUL, TRANZITUL ȘI EXPORTUL

Articolul 37. Importul și tranzitul

(1) Importul subproduselor de origine animală și al produselor derivate destinate pentru incinerare sau depozitare la groapa de gunoi este interzis.

(2) Importul și tranzitul materialelor de categoria 1 și a 2-a, precum și al produselor derivate din acestea, sunt interzise.

(3) Subprodusele de origine animală și produsele derivate sunt importate în/tranzitate prin teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu:

a) normele relevante ale prezentei legi și ale actelor normative adoptate de Guvern pentru aplicarea acesteia, care sunt, pentru acel subprodus de origine animală sau produs derivat, la fel de stricte precum normele aplicabile producerii și comercializării de astfel de subproduse de origine animală sau produse derivate în Republica Moldova;

b) cerințele stabilite la art.30, 32 și 33.

(4) Prin derogare de la alin.(3) din prezentul articol, importul și tranzitul de:

a) subproduse de origine animală sau produse derivate amestecate ori contaminate cu oricare dintre deșeurile enumerate ca fiind periculoase, prevăzute în anexa nr.3 la [Legea nr.209/2016](#) privind deșeurile, se efectuează doar cu respectarea prevederilor art.64 din legea menționată;

b) subproduse de origine animală și produse derivate în scopurile menționate la art.17 alin.(1) se efectuează în conformitate cu măsurile naționale ce asigură controlul riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală.

(5) Pentru importul și tranzitul de materiale de categoria a 3-a și de produse derivate din acestea se stabilesc normele relevante menționate la alin.(3) lit.a) din prezentul articol; aceste norme vor prevedea că transporturile:

a) trebuie să provină dintr-o țară ce întrunește condițiile prevăzute la alin.(6) din prezentul articol;

b) trebuie să provină din unități sau instalații autorizate de către autoritatea competentă a țării de origine și trebuie să fie introduse pe listă de către acea autoritate pentru obiectul de activitate respectiv;

c) trebuie să fie însoțite, la punctul de intrare în Republica Moldova, în care au loc verificările veterinare, de un certificat sanitar-veterinar al cărui model este stabilit de Guvern.

(6) Listele țărilor terțe sau ale părților de țări terțe din care subprodusele de origine animală sau produsele derivate pot fi importate în/tranzitate prin teritoriul Republicii Moldova se întocmesc și se aprobă de către autoritatea competentă, fiind publicate pe pagina sa web oficială, ținând cont de:

a) legislația țării terțe;

b) organizarea autorității competente din țara terță și a serviciilor de inspecție ale acesteia, de competențele acestor servicii și supravegherea la care sunt supuse, precum și de autoritatea acestora de a monitoriza eficient aplicarea legislației;

c) condițiile de sănătate aplicate efectiv în ceea ce privește producția, prelucrarea, manipularea, depozitarea și expedierea produselor de origine animală destinate Republicii Moldova;

d) asigurările pe care le poate oferi țara terță în ceea ce privește respectarea condițiilor de sănătate relevante;

e) experiența obținută în comercializarea produsului din țara terță și rezultatele verificărilor efectuate la import;

f) rezultatul oricăror inspecții efectuate în țara terță;

g) starea de sănătate a șeptelului, a altor animale domestice și sălbatice din țara terță, acordându-se o atenție specială bolilor animale exotice și tuturor aspectelor legate de starea generală de sănătate din țara respectivă, în măsura în care acestea pot prezenta un risc pentru sănătatea publică sau cea animală pe teritoriul Republicii Moldova;

h) regularitatea și rapiditatea cu care țara terță furnizează informații cu privire la existența bolilor animale infecțioase de pe teritoriul acesteia, în special a bolilor enumerate în Manualul de teste de diagnosticare și vaccinuri pentru animalele terestre și în Codul de sănătate a animalelor acvatice ale Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor;

i) normele ce țin de prevenirea și controlul bolilor animale infecțioase în țara terță și aplicarea acestora, inclusiv normele privind importurile din alte țări terțe.

Lista unităților și instalațiilor menționată la alin.(5) lit.b) este actualizată și pusă la dispoziția publicului prin intermediul paginii web oficiale a autorității competente.

Articolul 38. Exportul

(1) Exportul subproduselor de origine animală și al produselor derivate destinate pentru incinerare sau depozitare la groapa de gunoi este permis.

(2) Exportul subproduselor de origine animală și al produselor derivate pentru a fi utilizate într-o instalație de biogaz sau de compost este permis.

Articolul 39. Procedura de autorizare

(1) Autoritatea competentă autorizează unitatea sau instalația numai după ce o vizită la fața locului, înainte de începerea oricărei activități, demonstrează că aceasta respectă măsurile de punere în aplicare a prezentei legi, aprobate de către Guvern.

(2) Autoritatea competentă acordă autorizație conform art.18 și 18¹ din [Legea nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară în cazul în care constată, în cadrul controlului pe teren, că unitatea sau instalația respectă toate cerințele privind infrastructura și echipamentul în vederea aplicării procedurilor operaționale în conformitate cu prezenta lege.

(3) Operatorul asigură că unitatea sau instalația își încetează activitatea dacă autoritatea competentă îi suspendă autorizația conform art.18² din [Legea nr.221/2007](#) privind activitatea sanitar-veterinară.

Articolul 40. Controale oficiale

(1) Fără a aduce atingere art.7, autoritatea competentă efectuează acțiuni de control privind manipularea subproduselor de origine animală nedestinate consumului uman și a produselor derivate care intră sub incidența prezentei legi. Controalele se efectuează în baza [Legii nr.50/2013](#) cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor.

(2) În desfășurarea controalelor oficiale, autoritatea competentă poate lua în considerare respectarea ghidurilor de bune practici.

(3) Guvernul aprobă normele privind metodele de referință pentru analizele microbiologice.

Articolul 41. Suspendări/retrageri ale autorizației și interdicții ale operațiunilor

(1) În cazul în care controalele și supravegherea oficială efectuate de către autoritatea competentă arată că una sau mai multe cerințe prevăzute de prezenta lege nu sunt respectate, autoritatea competentă, în funcție de natura și de gravitatea deficiențelor și de riscurile potențiale pentru sănătatea publică și cea animală:

a) suspendă autorizația unității sau a instalației, acordată în conformitate cu prezenta lege, dacă:

1. nu mai sunt îndeplinite condițiile pentru autorizarea sau funcționarea unității ori a instalației;
2. este de așteptat ca operatorul să remedieze deficiențele într-un interval rezonabil de timp;
3. riscurile potențiale pentru sănătatea publică și cea animală nu fac necesare acțiuni în conformitate cu lit.b) din prezentul alineat;

b) retrage autorizația unității sau a instalației, acordată în conformitate cu prezenta lege, dacă:

1. nu mai sunt îndeplinite condițiile pentru autorizarea sau funcționarea unității sau instalației;
2. nu este de așteptat ca operatorul să remedieze deficiențele într-un interval rezonabil de timp:

– din motive legate de structura unității sau a instalației;

– din motive legate de capacitatea personală a operatorului ori a personalului din subordinea acestuia;

– din cauza unor riscuri importante pentru sănătatea publică și cea animală, care ar necesita schimbări majore în funcționarea unității sau a instalației înainte ca operatorul să poată solicita o nouă autorizație;

c) impune condiții specifice unității sau instalației în vederea rectificării deficiențelor existente.

(2) Autoritatea competentă, în funcție de natura și de gravitatea deficiențelor și de riscurile potențiale pentru sănătatea publică și cea animală, interzice temporar sau permanent, după caz, exercitarea de activități în condițiile prezentei legi operatorilor menționați la art.22 alin.(2), dacă este necesar, în urma primirii de informații care ar arăta că activitățile respective generează potențiale riscuri pentru sănătatea publică sau cea animală.

(3) Acțiunile autorității competente prevăzute la alin.(1) și (2) au loc în baza art.17 alin.(3) din [Legea nr.235/2006](#) cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

Articolul 42. Listele operatorilor

(1) Autoritatea competentă alcătuiește lista operatorilor care au fost autorizați în conformitate cu prezenta lege.

(2) Fiecare operator primește un număr oficial care identifică instalația, unitatea sau operatorul în funcție de natura activității acestora.

(3) Autoritatea competentă actualizează listele de instalații, unități și operatori autorizați și le pun la dispoziția altor țări și a publicului.

Capitolul IX DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 43.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 6 luni de la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Prevederile aferente procesării anumitor categorii și tipuri de subproduse de origine animală vor intra în vigoare atunci când toate unitățile de procesare vor fi autorizate de către autoritatea competentă în conformitate cu normele stipulate de prezenta lege.

(3) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va pune în concordanță actele normative relevante cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI   Zinaida GRECEANÎ

Nr.129. Chișinău, 19 septembrie 2019.